

2. Denisova L. V., Shynkaruk O. A. (2020). Analiz zakordonnogo dosvidu fahovoi pidgotovky magistriv fizychnoi kultury I sportu u zakladah vyshoi osvity Kytaiu. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (123) 20, 508–212. [in Ukrainian].
3. Dydorova L., Paryshkura I. (2020). Formuvannia gotovnosti maibytних fahivtsiv fizychnoi kultur I sportu do diialnosti u fitness tsentrah. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (123) 20, 146–150. [in Ukrainian].
4. Zhydenko A. O. (2020). Znachennia dystsypliny "Fiziologichni osnovy adaptatsiy do miazovoi diialnosti" dlia profesiinoi pidgotovky magistriv spetsialnostei 014.11 Seredia osvita (fizychna kultura) ta 017 Fizychna kultura I sport. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (123) 20, 160–165. [in Ukrainian].
5. Zhydenko A. O. (2018). Udokonalennia navchalnoi programy z dystsypliny "Metodologiiia zberezenia ta zmitsnenia zdorovia" dlia 014.11 Seredia osvita (fizychna kultura) ta 017 Fizychna kultura I sport. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 3K (97) 18, 206–210. [in Ukrainian].
6. Osvitnio-profesiyna programa "Fizyчне kultura I sport" dlia drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity Natsionalnogo universytetu "Chernigivskiyi kolegium" imeni T.G. Shevchenka. URL: <https://drive.google.com/file/d/1pPDvUUXtZqAvxe3FzCdYeSerG95-6lhm/view>
7. Osvitnio-profesiyna programa "Seredia osvita (Fizychna kultura)" Drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity za spetsialnistiu 014.11 Seredia osvita (Fizychna kultura) Natsionalnogo universytetu "Chernigivskiyi kolegium" imeni T.G. Shevchenka: URL: https://drive.google.com/file/d/1YtQda_of9JkY3NK3xEWNdX0UKjQq7lq/view
8. Osvitnio-profesiyna programa za spetsialnistiu "Seredia osvita (Biologiiia ta zdorovia liudyny, Himiia) Drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity za spetsialnistiu 014 Seredia osvita (Biologiiia ta zdorovia liudyny, Himiia) Natsionalnogo universytetu "Chernigivskiyi kolegium" imeni T.G. Shevchenka: URL: <https://drive.google.com/file/d/1YYMqObtDSIUvmZl1ddRjW2-PfAE1af4Z/view>
9. Osvitnio-profesiyna programa "Fizyчне vyhovania" Drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity za spetsialnistiu 017 Fizychna kultura I sport Natsionalnogo universytetu fizychnogo vyhovania I sportu Ukrainy. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/rozklad_opp_magistr_fks_fv
10. Osvitnio-profesiyna programa "Sport" Drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity za spetsialnistiu 017 Fizychna kultura I sport NPU imeni M.P. Dragomanova. URL: <https://ffvsz.npu.edu.ua/struktura/kafedra-olimpiiskoho-i-profesiinoho-sportu>
11. Pro zatverdzenia standartu vyshoi osvity za spetsialnistiu 017 "Fizychna kultura I sport" dlia drugogo (magisterskogo) rivnia vyshoi osvity: Nakaz no. 516 vid 11 travnia 2021 roku MON UKRAINY. URL: http://osvita.ua/doc/files/news/824/82458/017_Fizychna_kultura_sport_516-mahistr_1.pdf
12. Pro zatverdzenia Umov pryimu na navchania dlia zdobutia vyshoi osvity v 2022 rotsi NAKAZ no. 1098 vid 13 zhovtnia 2021 roku MON UKRAINY. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/
13. Iushkovskaia O.G. Medystyna obraza zizni – paradox ili svet v kontse tonelia? URL: <http://professorolga.in.ua/page8785041.html>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).31

УДК 796.06:34

Завальнюк О. В.

доктор філософських наук,

професор кафедри теорія і методика фізичної культури

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ

ORCID: 0000-0002-9741-8424

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті було приділено увагу питанням, що являє собою феномен спортивного права, а також, чи існують достатні підстави для виділення його у окрему самодостатню галузь права замість регулювання спортивної галузі в межах традиційних підрозділів правової науки. Проаналізовано недоліки і перспективи правового супроводу та його сучасні можливості в спортивній діяльності. Зазначено, що державний контроль за сферою фізичної культури і спорту постає чи неєдиним інструментом, здатним гарантувати дотримання вимог законодавства в цій сфері, саме воно намагається забезпечити дотримання гарантій реалізації спортивно-правових норм, підтримки високого рівня законності між усіма суб'єктами спортивних відносин. **Мета:** полягає в теоретичному аналізі ключових аспектів регулювання спортивного права в сучасній спортивній діяльності. **Методологія.** Дослідження було побудовано на діалектичному характері міждисциплінарного підходу, який забезпечив найбільш широкий контекст для дослідження соціокультурного феномена спортивного права в сучасній

спортивній діяльності. **Результати.** Проаналізовано соціальні форми універсалізації спортивної діяльності на основі застосування механізмів індивідуальної та колективної взаємодії, а саме національно-державницькі, які розкриті через сучасні нововведення до правової системи спортивною діяльністю та перспективні можливості правового супроводу в умовах глобалізованого світу. **Висновки.** Спортивне право як самостійна галузь права є специфічним та складним утворенням. Зазначена особливість полягає в тому, що юридичний вплив на інститут спорту забезпечується нормами приватного, а також публічного права. Подолання проблем юридичного регулювання в системі фізичної культури і спорту, забезпечення інструментів чіткої правової регламентації, пошук стратегій оптимізації правового забезпечення державного управління постають ключовими детермінантами зростання якості регулювання в галузі.

Ключові слова: правові аспекти, спортивне право, міжнародне спортивне право, спорт, фізична культура, спортивна діяльність.

Zavalniuk O. Legal aspects of the functioning of sports activities. The article paid attention to issues that are a phenomenon of sports law, as well as whether there are sufficient grounds for separating it into a separate branch of law instead of regulating the sports industry within the traditional divisions of legal science. The shortcomings and prospects of legal support and their modern possibilities in sports activities are analyzed. It is noted that state control over the sphere of physical culture and sports is not the only tool that can guarantee compliance with the requirements of the legislation in this area, it is it that tries to ensure compliance with guarantees for the implementation of sports and legal norms, maintaining a high level of legality between all subjects of sports relations. The purpose of the work. **The goal** is to theoretically analyze the key aspects of sports law regulation in modern sports activities. **Methodology.** The study was built on the dialectical nature of the interdisciplinary approach, which provided a broader context for the study of the socio-cultural paradox of sports law in modern sports activities. **Results.** The social forms of universalization of sports activities based on the use of mechanisms of individual and collective interaction, namely national-state ones, are analyzed, revealed through modern innovations in the legal system of sports activities and promising opportunities for legal support in a globalized world. **Conclusions.** Sports law as an independent area of law is a specific and complex entity. This feature is that the legal influence on the institution of sports is provided by the norms of private and public law. Overcoming the problems of legal regulation in the system of physical culture and sports, providing tools for clear legal regulation, searching for strategies to optimize the legal support of public administration are key determinants of the growth in the quality of regulation in the industry.

Key words: legal aspects, sports law, international sports law, sports, physical culture, sports activities.

Постановка проблеми. Активізація законотворчої активності в спортивній галузі спричинена ревізією ролі спорту і фізичної культури в контексті як соціокультурних, так і геополітичних викликів, перед якими постала наша держава останнім часом. Нашої уваги потребує аналіз правових аспектів функціонування спортивної діяльності за умов, що носять ускладнений характер та потребують пошуку ефективних стратегій правового супроводу спортивної діяльності. Подолання проблем юридичного регулювання в системі фізичної культури і спорту, забезпечення інструментів чіткої правової регламентації, пошук стратегій оптимізації правового забезпечення державного управління фізичною культурою і спортом постають ключовими детермінантами зростання якості регулювання в галузі.

Розглядаючи спорт як органічну частину культури, що базується на змагальності та порівнянні досягнень людей у специфічних видах вправ та інтелекту, важливо зазначити, що, як і кожен вид діяльності людей, він потребує не тільки моральної, але й правової регуляції. Останнє здійснюється як на міжнародному рівні, так і на рівні вітчизняного (національного) законодавства. Саме тому актуальності набуває аналіз основних міжнародних організацій та документів, які врегульовують спортивну діяльність: «На сучасному етапі розвитку спорту і фізичної культури існує потреба у визначенні подальшої стратегії дій на основі узагальнення вітчизняної практики з урахуванням положень Конституції України, законодавчих та нормативних актів, декларацій Організації Об'єднаних Націй та інших авторитетних світових інституцій, Міжнародної хартії фізичного виховання і спорту ЮНЕСКО, Спортивної хартії Європи та адаптації національного законодавства у сфері фізичної культури і спорту до трансформаційних процесів у державі та світових тенденцій» [13, с. 48].

Мета дослідження полягає в теоретичному аналізі ключових аспектів регулювання спортивного права в сучасній спортивній діяльності.

Матеріал і методи. Дослідження відбувалося на основі ретроспективного, історико-філософського та герменевтичного методів, які надали можливості дослідити соціальний характер спортивної діяльності та її ключові правові аспекти функціонування за умов, що носять ускладнений характер та потребують пошуку ефективних стратегій правового супроводу.

Особлива роль, яку відіграє спорт на певному етапі розвитку суспільства, а також складний характер труднощів, пов'язаних із його регулюванням, актуалізують потребу

здійснення масштабних теоретичних досліджень, так і необхідність виділення спортивного права як самостійної галузі сучасної юридичної науки. Центральне місце в українському законодавстві займає Конституція – саме вона є основним документом держави, який не регламентує складні спортивні відносини, що мають місце у державі, проте декларує аксіологічні пріоритети суспільного життя, які безпосередньо пов'язані зі спортом і фізичним вихованням. Зокрема, ст. 3 вказує на те, що життя і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю в державі, а в частині 4 ст. 49 Конституції України міститься твердження, що держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту. Основоположним у спортивному праві є Закон України «Про фізичну культуру і спорт», який «визначає правові, соціальні, економічні й організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури і спорту» [8, с. 80].

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні дослідники в галузі теорії спорту та інших соціогуманітарних дисциплін, а також безпосередньо законодавці визначають як один із пріоритетів української державної політики в галузі фізичної культури і спорту потребу в удосконаленні законодавчого забезпечення цієї соціально важливої сфери. Загалом законодавство про фізичну культуру і спорт в Україні – комплексна і значна за обсягом частина законодавства України, що включає норми конституційного, цивільного, трудового, міжнародного права, норми адміністративного, господарського, процесуального податкового права, які стосуються державного управління в галузі спорту. Основним джерелом міжнародного законодавства України про фізичну культуру і спорт є Конституція України, що стосується міжнародного спортивного права. Інший фундаментальний елемент українського законодавства – Цивільний кодекс України, містить загальні та спеціальні норми, які підлягають застосуванню до приватно-правових міжнародних спортивних відносин [10, с. 211].

Розкриваючи ознаки спортивного права як самодостатньої галузі сучасної юриспруденції, О. Заярний формулює наступне положення: «Предметом регулювання спортивного права є сукупність суспільних відносин, що виникають і реалізуються в процесі організації і формування спортивних команд, встановлення вимог до професійних спортсменів, а також при проведенні контролю за дотриманням спеціальних правил, регламентів» [5, с. 14]. Питання спорту в суто юридичній площині дедалі частіше постають предметом обговорення на засіданнях олімпійських органів та наукових форумів. Оцінюючи успіхи та недоліки зазначеної роботи, Г. Бордюгова наголошує, що «багатоманітна практика застосування Олімпійської Хартії, на жаль, породжувала й породжує правові конфлікти, до розв'язання яких залучають навіть судові органи окремих держав, не кажучи вже про третейські спортивні суди, доводячи, що правове регулювання спорту є однією зі складних і важливих проблем: потрібно створити у ньому таку систему правових відносин, яка не лише задовольняла б суб'єктів, а й сприяла зростанню майстерності спортсменів, привертала уваги ЗМІ, спонсорів, глядачів» [1, с. 13].

Звичайно, що основу міжнародного спортивного права складатимуть міжнародні документи загального характеру, загальновизнані засади міжнародного законодавства і міжнародні договори загального характеру (які містяться в статутах Організації Об'єднаних Націй, деклараціях та резолюціях Генеральної Асамблеї ООН, документах інших організацій, багатосторонніх договорах (конвенціях), рішеннях Міжнародного суду). Спеціальні норми міжнародного спортивного права знаходяться в договорах, присвячених безпосередньо міжнародній спортивній діяльності: Україна уклала низку двосторонніх угод про співпрацю в галузі спорту із провідними країнами світу. Особливе місце також посідають міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України. Вони є важливим елементом національного законодавства та практично використовуються у передбаченому для них порядку. До зазначеного типу законодавчих документів належать, наприклад, Загальна декларація прав людини, Європейська культурна конвенція, Антидопінгова конвенція. Досліджуючи проблеми правових засад спорту і фізичної культури, хотілось би зазначити, що кожна держава має власну специфіку регулювання відносин у цій галузі, що, логічно, створює бар'єри на шляху ефективної розбудови міжнародного правового забезпечення та, відповідно, стримує міжнародний вектор розвитку спорту. Ю. Репкіна пише, що перепони на шляху міжнародної співпраці в спортивній галузі мають бути усунені з допомогою міждержавної уніфікації норм про фізичну культуру і спорт, проте «аналіз імплементації положень рекомендаційних актів, модельних законів у законодавстві України показує, що незважаючи на достатньо низький рівень законодавчих актів у сфері фізичної культури і спорту в Україні положення вищезазначених актів не враховуються» [9, с. 14].

Загалом, сьогодні в Україні існує декілька підходів до визначення впорядкування всіх правовідносин, що виникають у сфері фізичної культури і спорту. Деякі вчені визначають необхідність виокремити спортивне право в окрему галузь. Наприклад, С. Моргунов

дотримується позиції про існування спортивного права як комплексної галузі права. Інші дослідники категорично заперечують такий підхід [7, с. 624]. Дійсно, спроба проаналізувати обґрунтованість екстраполяції положень спортивного права на сферу фізичної культури, демонструє, що феномен спорту визначається як сфера діяльності, отже, як сума складних соціальних відносин, в той час, як фізична культура постає як складова частина загальної культури. З цього ж приводу О. Джафарова наголошує, що ми маємо вести мову про спортивне право, а не про фізкультурно-спортивне право, розуміючи під предметом спортивного права суспільні відносини, які складаються у сфері спорту з приводу участі в спортивних змаганнях та підготовки до них, тобто спортивні відносини [3, с. 46].

Ми вже згадували, що основоположним у спортивному праві є Закон України «Про фізичну культуру і спорт», відповідно до згаданого Закону, держава переймає на себе обов'язки з регуляції відносин у галузі фізичної культури і спорту інструментами державної політики, шляхом створення необхідних державних органів та забезпечуючи ефективні умови їх функціонування, прагнучи гарантувати права власних громадян на заняття фізичною культурою і спортом, також у Законі визначаються ключові напрямки розбудови сфери фізичної культури і спорту. Чинний станом на кінець 2021 р. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», незважаючи на своє фундаментальне значення, все ж не систематизує норми сучасного спортивного права на якісному рівні, навпаки, ускладнюючи процеси регулювання правовідносин у галузі спорту, ініціюючи правові та інші колізії. Складається ситуація, коли система спортивних правових відносин на формальному рівні озброєна широким набором законодавчих актів, проте на змістовному рівні вони не мають статусу ефективного регулятивного інструменту.

Варто зазначити, що за наявності основних законодавчих документів у країні склалася досить невизначена ситуація із спортивним правом, оскільки навіть методологічно не визначено сутність цього поняття. Дослідники, даючи загальну оцінку законодавчій базі в галузі спорту і фізичного виховання, наголошують на наступному: українське спортивне законодавство наразі обмежене трьома згаданими вище законами: «Про фізичну культуру і спорт», «Про антидопінговий контроль у спорті», «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні», проте, пише Г. Бордюгова, «сам цей комплекс нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері спорту в Україні, наразі майже не досліджений – ані на практичному, ані на теоретичному рівнях» [2, с. 7]. Такий факт слугує окремим підтвердженням актуальності для розв'язання протиріч, пов'язаних із таким соціокультурним феноменом, яким є сучасний спорт. Як показує аналіз законодавчої бази, саме у сфері професійного спорту наявними є складні законодавчі суперечності, які унеможливають вирішення завдань сталого розвитку та підвищення досягнень. Костенко М., аналізуючи існуючу в Україні державну стратегію в галузі підготовки спортсменів вищої кваліфікації, зазначає, що перед сферою спорту вищих досягнень постає велика кількість проблем, які потребують вирішення: здійснення необхідного фінансування сфери, її реструктуризація; регулярна робота дитячо-юнацьких спортивних закладів; зміцнення матеріально-технічного стану баз олімпійської підготовки та їх фінансова забезпеченість; підготовка кваліфікованих тренерів; удосконалення системи підготовки спортивного резерву; своєчасна матеріально-технічна і медико-біологічна підтримка тощо [6, с. 7]. Це виводить проблему законодавчого забезпечення професійної спортивної діяльності в ранг окремої складної першочергової задачі для вітчизняного спортивного права. Зазвичай, пише Р. Череднік, предметом спортивного права як відокремленої галузі права, що репрезентовано сукупністю правових норм і інститутів, є горизонтальні суспільні правовідносини, що пов'язані з реалізацією низки напрямків спортивної діяльності, що виникають між спортивними організаціями та іншими суб'єктами сфери спортивної діяльності, проте, у випадку із професійним спортом, предметом спортивного права можуть виступати й некомерційні стосунки, що пов'язані з державним регулюванням спортивної діяльності з метою забезпечення інтересів держави і суспільства [12, с. 272].

Потребують законодавчого врегулювання порядку розгляду спортивних спорів. Сьогодні в законодавстві і правовій діяльності також не сформовано єдиного підходу до визначення сутності і призначення дискваліфікації, як міри юридичної відповідальності спортсменів. Існуючі підходи з цієї проблеми умовно можна об'єднати у три групи: 1) дискваліфікація є особливим видом дисциплінарної відповідальності та відповідно має визначатися законодавством про працю; 2) дискваліфікація є особливим видом юридичної відповідальності і не відноситься до жодного з галузевих видів юридичної відповідальності: адміністративної, кримінальної, дисциплінарної, цивільно-правової; 3) дискваліфікація не є видом чи формою юридичної відповідальності, оскільки обумовлена лише тимчасовим обмеженням прав спортсменів, але не їх припиненням [4, с. 2]. Хотілось би наголосити, що форми притягнення до відповідальності, зазвичай, мають місце у національних спортивних федераціях, а також забезпечуються

рішеннями органів судової влади держави, на теренах якої була офіційно зареєстрована спортивна федерація, що ініціювала прийняття рішення щодо дискваліфікації спортсмена або іншого суб'єкта спортивної діяльності (наприклад, спортивного клубу). Аналіз діючого вітчизняного законодавства в галузі фізичної культури і спорту, а також положень міжнародних договорів демонструє, що паралельно із поняттям «дискваліфікація» активно використовується поняття «відсторонення». З одного боку їх можна вважати синонімами, проте їх правове застосування все ж має специфіку яка потребує прояснення.

Незважаючи на своє неабияке значення для забезпечення прав і свобод учасників відносин у сфері спорту та розвитку спорту загалом, пише М. Ткалич, єдиного погляду з приводу ознак і сутності інституту юридичної відповідальності в спорті досі не існує: головною причиною цього є відсутність єдиних підходів до визначення поняття та сутності спортивного права як такого, проте значна частина провідних фахівців – дослідників правовідносин у сфері спорту, вже визнали існування спортивного права, принаймні як комплексної галузі права [11, с. 78].

Підсумовуючи викладене маємо підстави стверджувати, що спортивне право як самостійна галузь права є специфічним та складним утворенням. Зазначена особливість полягає в тому, що юридичний вплив на інститут спорту забезпечується нормами приватного, а також публічного права. Державний контроль за сферою фізичної культури і спорту постає чи неєдиним інструментом, здатним гарантувати дотримання вимог законодавства в цій сфері, саме воно намагається забезпечити дотримання гарантій реалізації спортивно-правових норм, підтримки високого рівня законності між усіма суб'єктами спортивних відносин.

Висновки. Було досліджено ключові правові аспекти функціонування спортивної діяльності за умов, що носять ускладнений характер та потребують пошуку ефективних стратегій правового супроводу спортивної діяльності. Можемо стверджувати, що подолання проблем юридичного регулювання в системі фізичної культури і спорту, забезпечення інструментів чіткої правової регламентації, пошук стратегій оптимізації правового забезпечення державного управління фізичною культурою і спортом постають ключовими детермінантами зростання якості регулювання в галузі. Відсутність якісної рефлексії проблем законодавчого забезпечення процесів управління спортивною галуззю, широка дискусія щодо невизначеного правового статусу спортивного права у фахових колах та інші проблеми стримують унормування діяльності в галузі спорту і фізичної культури відповідно до високих міжнародних стандартів.

Список використаних джерел

1. Бордюгова Г. Акти міжнародного спортивного законодавства як основа формування відповідної галузі міжнародного права. *Віче*. 2009. № 3. С. 12-14.
2. Бордюгова Г. Ю. Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права «Спортивне право України»: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.11. К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2009. 18 с.
3. Джафарова О. В., Іванов В. О. Спортивне право як підгалузь особливої частини адміністративного права. *Юрист України*. 2011. № 3 (16). С. 44-49.
4. Заярний О. Дискваліфікація спортсменів в системі юридическої відповідальності. *Юридична газета*. 2010. № 31-32. С. 2-3.
5. Заярний О. А., Куц А. В. Спортивне право в Україні. Ознаки самостійної галузі. *Юридичний Вісник України*. 2011. № 50 (17-23 грудня). С. 14.
6. Костенко М. П. Про державну стратегію у сфері підготовки спортсменів вищої кваліфікації. *Актуальні проблеми фізичної культури і спорту*. 2003. № 1. С. 6-11.
7. Моргунов О. А. Поняття та система джерел спортивного права. *Форум права*. 2011. № 2. С. 624-629.
8. Про фізичну культуру і спорт: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 14. С. 80. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page> (дата звернення: 15.12.2021).
9. Репкіна Ю. М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2010. 23 с.
10. Тихонова М. А. Огляд джерел міжнародного спортивного права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2012. С. 209-215.
11. Ткалич М. О. Проблемні аспекти юридичної відповідальності в спорті. *Вісн. Запорізького нац. ун-ту. Сер. : Юридичні науки*. 2012. Вип. 4 (1). С. 77-81.
12. Чередник Р. В. Становлення спортивного права як комплексної галузі в правовій системі України. *Актуальні проблеми політики*. 2011. Вип. 42. С. 272-279.
13. Ярова Н. Г. Перспективи розвитку організаційно-правового регулювання в галузі спорту України. *Право і суспільство*. 2009. № 4. С. 48-53.

References

1. Bordyugova G. (2009). Acts of international sports law as a basis for the formation of the relevant branch of international law. *Chamber*, 3, 12-14.

2. Bordyugova G. Y. (2009). International sports law as a basis for the formation of the national branch of law "Sports Law of Ukraine": *Abstracts of Candidate thesis*. Kyiv, Ukraine.
3. Dzhafarova O. V., Ivanov V. O. (2011). Sports law as a sub-branch of a special part of administrative law. *Lawyer of Ukraine*, 3 (16), 44-49.
4. Zayarny O. (2010). Disqualification of athletes in the system of legal responsibility. *Legal newspaper*, 31-32, 2-3.
5. Zayarny O. A., Kuts A. V. (2011). Sports Law in Ukraine. Signs of an independent industry. *Legal Bulletin of Ukraine*, 50, December 17-23, 14.
6. Kostenko M. P. (2003). On the state strategy in the field of training of highly qualified athletes. *Current issues of physical culture and sports*, 1, 6-11.
7. Morgunov O. A. (2011). The concept and system of sources of sports law. *Law Forum*, 2, 624-629.
8. On physical culture and sports (1994): the Law of Ukraine. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)*, 14, 80. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page> (accessed 15 December 2021).
9. Repkina Y. M. (2010). Administrative and legal bases of regulation of physical culture and sports: *Abstracts of Candidate thesis*. Kyiv, Ukraine.
10. Tikhonova M. A. (2012). Review of sources of international sports law. *Foreign trade: economics, finance, law*, 209-215.
11. Tkalych M. O. (2012). Problematic aspects of legal responsibility in sports. *Visn. Zaporozhye National un-tu. Ser.: Jurisprudence*, 4 (1), 77-81.
12. Cherednyk R. V. (2011). Formation of sports law as a complex industry in the legal system of Ukraine. *Current policy issues*, 42, 272-279.
13. Yarova N. G. (2009). Prospects for the development of organizational and legal regulation in the field of sports of Ukraine. *Law and society*, 4, 48-53.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).32

УДК 796.011.3: 79378.4:63

Захаріна Є.А.

доктор педагогічних наук, професор,
Інститут управління і права НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ORCID: 0000-0002-0222-3385

Глуценко Н.В.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Інститут управління і права НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ORCID: 0000-0003-0774-8102

ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ ЗА СИСТЕМОЮ ANIMAL FLOW В ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ СТУДЕНТОК 18-19 РОКІВ

Організація процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти залишається актуальною вже багато десятиріч. Коло питань, котрі розглядаються науковцями, розширюється та позначається необхідністю не тільки підвищувати фізичний стан студентів, а й надійно змотивовувати молодь до занять фізичною культурою. У зв'язку з цим науковцями продовжується пошук новітніх програм та видів фізичної активності, котрі були б здатні поєднати в собі ефективну корекцію функціонального стану організму та фізичної підготовленості студентів закладів вищої освіти з їх безпосередньою зацікавленістю в заняттях. У світлі цього, цікавими та неординарними можна вважати заняття з використанням вправ за системою Animal Flow (у перекладі з англ. – «Вільний рух, подібно до тварини») - відносно молодий фітнес-напрямок, що поєднує в собі елементи декількох видів активностей: йоги, функціонального тренінгу, пілатесу, стрейтчингу, спортивної гімнастики, капоейри та брейк-дансу. Свою назву вона отримала через пози, що імітують рухи тварин: шимпанзе, скорпіонів, крабів та багатьох інших. У статті представлена програма занять за системою Animal Flow орієнтована на студенток 18-19 років. Заняття за системою Animal Flow впроваджені у процес фізичного виховання студенток 18-19 років. Впроваджена програма містить два блоки, а саме підготовчий та основний. У підготовчому періоді вивчаються елементи базових рухів системи Animal Flow, а прості за своєю структурою вправи, включені до підготовчої або заключної частини заняття з фізичного виховання. В основному блоці занять за системою Animal Flow використовуються комплекси вправ різної варіації та спрямованості. Доведено позитивний вплив занять за системою Animal Flow на функціональний стан та фізичну підготовленість дівчат 18-19 років.

Ключові слова: студентки, Animal Flow, вправи, фізичний стан, функціональний стан організму, фізична підготовленість, фізичне виховання.